

Redaktionelt forord

Temaet for dette nummer af Økonomi & Politik er »Liberalisme«. Ingen politisk filosofi har som liberalismen i de sidste godt 20 år sat sit præg på den politiske tænkning og praksis i alverdens lande. Det har affødt en livlig teoretisk og praksisorienteret debat, som genfindes i temanummerets seks artikler.

Der findes liberale og liberalistiske teorier af mange forskellige former. I den første artikel analyserer Otto Brøns-Petersen »fællesmængden« i de liberale og liberalistiske teorier, som består i, at individet er den grundlæggende enhed i samfundet. Samtidig påpeger han, at der hermed også kastes et fælles lys over, hvad det liberalistiske projekt går ud på.

I den anden artikel analyserer Peter Kurrild-Klitgaard, om det er muligt at identificere et sæt af politiskinstitutionelle arrangementer, der burde lede til liberalt set attråværdige konsekvenser, og efterfølgende at undersøge, i hvilket omfang dette faktisk sker. Resultatet er, at der er en tæt sammenhæng mellem en meget solid forfatningsforsikring af på den ene side privat ejendomsret, retssikkerhed m.v. og på den anden side velstand. Mest nyt er imidlertid, at der er en stor sammenhæng mellem tilstedeværelsen af sådanne rettigheder og en lav vækst i skattetryk og et generelt lavere niveau for dette.

Christopher Arzrouni analyserer i den tredje artikel liberalismens forhold til en række centrale begreber som demokrati, frihed, velstand, lighed og retfærdighed med henblik på deres anvendelighed som elementer i en politisk strategi i Danmark. Han konkluderer for det første, at en liberal regering bør bestræbe sig på at ændre holdningerne i befolkningen på længere sigt. For det andet bør en liberal regering ændre på de institutionelle forudsætninger for danskernes adfærd.

I den fjerde artikel præsenterer Morten Ebbe Juul Nielsen den såkaldte perfektionistiske liberalisme. Han konkluderer, at denne teoretiske skole sætter grænser for tolerancen i et liberalt samfund, og den liberale stabilitet trues, hvis man ikke også arbejder for en liberal kultur. Perfektionistisk liberalisme leverer dermed et politisk svar på pluralismens udfordring, for det er ikke bare tilladt at handle ud fra absolutte forestillinger om det gode samfund. Det er en forudsætning for en levedygtig og forsvarlig liberalisme.

Anders Wivel analyserer i den femte artikel det liberale perspektiv på international politik. Det sker med udgangspunkt i tre centrale antagelser i den liberale tradition (om at demokrati, internationale institutioner og internationale transaktioner giver fred). På den baggrund vurderes, om verden er på vej mod en ny international liberal orden som alternativ til såkaldt realistisk magttænkning i international politik. Vurderingen er en slags både – og, og den viser behovet for, at den liberale tradition i international politik etablerer sig som en egentlig skole, som inddrager den forsvundne idealisme i synet på forholdet mellem stater.

I den sidste artikel analyserer Nils Holtug sammenhængen mellem liberalisme, lighed og multikulturalisme. I den forbindelse pointerer han, at liberalismen kan siges at være som skabt til at håndtere netop de problemer, som udspringer af nutidens værdimæssige pluralisme. Ikke desto mindre er ikke mindst liberalismens krav om, at alle borgere skal behandles lige blevet kritiseret i de senere år. Holtug argumenterer derfor for, at liberale egalitarister fraviger liberalismens lighedsideal på visse punkter.

Peter Nedergaard
Redaktør